

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 187/2017-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. apríla 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Adamovským, Žižkova 6, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 1 Co 766/2015-239 z 2. novembra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. marca 2017 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu

podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 Co 766/2015-239 z 2. novembra 2016 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol účastníkom súdneho konania vedeného Okresným súdom Košice-okolie (ďalej aj len „okresný súd“) pod sp. zn. 15 C 102/2009 ako žalovaný, proti ktorému sa [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“) domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti.

3. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudok č. k. 15 C 102/2009-217 z 19. júna 2015 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) tak, že žalobe vyhovel a určil vlastnícke právo žalobcu k nehnuteľnosti, a zároveň výrokom o trovách konania uložil sťažovateľovi ako žalovanému uhradiť žalobcovi trovy konania spolu v sume 1 089,66 € z titulu trov právneho zastúpenia.

4. Krajský súd napadnutým rozsudkom na odvolanie sťažovateľa (ktoré smerovalo proti výroku vo veci aj proti výroku o trovách konania rozsudku okresného súdu) potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny.

5. V merite veci krajský súd potvrdil závery okresného súdu o tom, že zo strany žalobcu nedošlo k platnému udeleniu splnomocnenia inej osobe k prevodu spornej nehnuteľnosti (pôvodne nachádzajúcej sa vo vlastníctve žalobcu) kúpnu zmluvou. Okresný súd preto určil, že vlastníkom spornej nehnuteľnosti je žalobca, a teda nie sťažovateľ vedený v evidencii katastra nehnuteľností ako vlastník z titulu kúpnej zmluvy uzavretej v mene žalobcu ako predávajúceho splnomocnencom.

6. Krajský súd potvrdil závery okresného súdu aj vo výroku o trovách konania, o ktorých okresný súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) tak, že nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu priznal úspešnému žalobcovi proti neúspešnému sťažovateľovi.

7. Sťažovateľ v podstatnej časti svojej sťažnostnej argumentácie okresnému súdu aj krajskému súdu vytýka nesprávne a neodôvodnené závery pri rozhodovaní o trovách konania, pričom vo svojej argumentácii závery súdov vo vzťahu k meritu veci nenamieta.

8. Sťažovateľ zdôrazňuje, že svojím správaním nedal príčinu na podanie žaloby o určenie vlastníctva k nehnuteľnosti, keďže on v dobrej viere uzatvoril kúpnu zmluvu (predmetom ktorej bol predaj spornej nehnuteľnosť) so žalobcom v zastúpení jeho splnomocneným zástupcom a o platnosti splnomocnenia vzhľadom na jeho obsah a úradne overený podpis žalobcu nemal dôvod pochybovať. Preto podľa sťažovateľa ak okresný súd ustálil neplatnosť predmetného splnomocnenia pre nedostatok vôle zo strany žalobcu, a tým aj neplatnosť kúpnej zmluvy a určil, že žalobca je vlastníkom nehnuteľnosti, bolo za daných okolností namieste o trovách konania rozhodnúť podľa § 143 OSP (priznať náhradu trov neúspešnému sťažovateľovi) eventuálne podľa § 150 OSP (nepriznať náhradu trov žalobcovi), ako to navrhol na pojednávaní konanom 19. júna 2015, a to z dôvodu, že sťažovateľ svojím správaním nedal príčinu na podanie žaloby. Podľa sťažovateľa sa jeho návrhom okresný súd a ani krajský súd nezaoberal a napriek odvolacej námietke sťažovateľa tento nedostatok v rozsudku okresného súdu neodstránil.

9. Sťažovateľ preto navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie označených práv sťažovateľa rozsudkom krajského súdu, tento zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, priznal mu finančné zadosťučinenie v sume 1 089,66 € a náhradu trov konania.

II.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

13. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

14. Z obsahu sťažnosti, ako aj z navrhovaného petitu vyplýva, že sťažovateľ sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu tak vo výroku v merite veci (určenie vlastníckeho práva

k nehnuteľnosti), ako aj vo výroku o trovách konania (priznanie nároku na náhradu trov úspešnému žalobcovi proti neúspešnému sťažovateľovi podľa § 142 ods. 1 OSP).

15. Napriek tomu, že sťažovateľ v navrhovanom petite sťažnosti namieta porušenie svojich práv rozsudkom krajského súdu v celosti, jeho sťažnostná argumentácia smeruje len k namietaniu správnosti potvrdzujúceho výroku krajského súdu vo vzťahu k výroku rozsudku okresného súdu o trovách konania. Ústavný súd preto konštatuje, že pre nedostatok sťažnostnej argumentácie je daný dôvod na odmietnutie sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej v časti namietaného porušenia práv sťažovateľa potvrdzujúcim výrokom krajského súdu vo vzťahu k vyhovujúcemu výroku rozsudku okresného súdu vo veci samej.

16. Ústavný súd preto v ďalšom pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sústredil svoju pozornosť len na posúdenie rozsudku krajského súdu vo vzťahu k potvrdeniu rozsudku okresného súdu vo výroku trovách prvostupňového konania.

17. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

18. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo v samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00,

I. ÚS 17/00) a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

19. Ústavný súd zvyrazňuje, že súčasťou práva na spravodlivé konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Túto požiadavku zvyrazňuje vo svojej judikatúre aj EŠLP, ktorý v tejto súvislosti najmä uviedol: „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad“ (napr. *Georgidias c. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

20. Podľa sťažovateľa sa krajský súd nevysporiadal správne a dostatočne s jeho odvolacími námietkami proti rozsudku okresného súdu v časti jeho výroku o trovách konania (v ktorých namietal, že okresný súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s jeho návrhom, aby o trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 143 OSP eventuálne podľa § 150 OSP, a to z dôvodu, že sťažovateľ svojím správaním nedal príčinu na podanie žaloby, a nesprávne rozhodol o trovách podľa § 142 ods. 1 OSP), keď v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol:

„Za správne považuje odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie aj vo vzťahu k trovám konania, ak súd pri rozhodovaní vychádzal z ust. § 142 ods. 1 O. s. p. majúc za to, že žalobca mal v konaní plný úspech a uložil žalovanému povinnosť nahradiť úspešnému žalobcovi trovy konania.“

21. V danom prípade právna úprava relevantná pre posúdenie opodstatnenosti sťažnostnej argumentácie vo vzťahu k záverom krajského súdu je obsiahnutá v ustanovení § 142 ods. 1, § 143 a § 150 ods. 1 OSP a počnúc od 1. júla 2016 nová právna úprava v ustanovení § 255 ods. 1, § 257 v spojení s ustanovením § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

22. Podľa § 142 ods. 1 OSP účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

23. Podľa § 143 OSP odporca, ktorý nemal úspech vo veci, má právo na náhradu trov konania proti navrhovateľovi, ak svojím správaním nedal príčinu na podanie návrhu na začatie konania.

24. Podľa § 150 ods. 1 OSP ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

25. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

26. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

27. Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

28. Právna úprava náhrady trov konania v sporovom konaní sa podľa doterajšej úpravy v Občianskom súdnom poriadku, ako aj podľa novej úpravy účinnej od 1. júla 2017 v Civilnom sporovom poriadku spravuje zásadou úspechu v konaní/spore. Z porovnania doterajšej a novej právnej úpravy vyplýva, že Civilný sporový poriadok už nemá ustanovenie obdobné úprave obsiahnutej v § 143 OSP. Z uvedeného vyplýva, že CSP už nepozná možnosť priznania náhrady trov konania neúspešnému žalovanému, ak svojím správaním nedal príčinu na podanie žaloby. Podľa novej úpravy jediná možnosť prelomenia zásady úspechu pri rozhodovaní o trovách konania je vyjadrená v § 257 CSP (v zásade obdobná úprava ako pôvodná úprava v § 150 ods. 1 OSP), pričom už vo formulácii

predmetného ustanovenia je *expressis verbis* vyjadrená požiadavka výnimočnosti jeho aplikácie v nadväznosti na existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa. Zároveň je podstatnou aj okolnosť, že úpravu predtým obsiahnutú v § 150 ods. 1 OSP a teraz v § 257 CSP nebolo a nie je možné zamieňať s prípadmi zamýšľanými v ustanovení § 143 OSP.

29. Vzhľadom na to, že okresný súd rozhodoval o trovách konania za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku a krajský súd za účinnosti Civilného sporového poriadku, nie je možné opomenúť, že už zhrnutá zmena právnej úpravy vylúčila možnosť aplikácie ustanovenia § 143 OSP krajským súdom v odvolacom konaní (v prípade zmeňujúceho výroku) a okresným súdom (v prípade zrušujúceho výroku a vrátenia veci okresnému súdu). Uvedené teda vylučuje aj možnosť aplikácie označeného ustanovenia v prípade zásahu ústavného súdu zrušením napadnutého rozsudku krajského súdu v časti výroku potvrdzujúceho rozsudok okresného súdu vo výroku o trovách prvostupňového konania.

30. Vo svetle uvedených dôsledkov zmeny vzťahujúcej sa právnej úpravy v spojení s obsolentným charakterom ustanovenia § 143 OSP (dôkazom čoho je aj upustenie od obdobnej úpravy v novom procesnom predpise) a neprípustným stotožnením sťažovateľom označených skutkových dôvodov na aplikáciu § 143 OSP a § 150 ods. 1 OSP (podľa novej úpravy § 257 CSP) namietaná nesprávnosť záverov krajského súdu a strohosť odôvodnenia vo vzťahu k odvolacím námietkam týkajúcim sa rozhodovania okresného súdu o trovách konania nevykazujú znaky procesného excesu, ktorý by mohol zakladať zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania.

31. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi zásadne patrí do právomoci týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania a ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania a k zrušeniu rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi

spravodlivého súdneho konania. (porovnaj m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

32. Ústavný súd zdôrazňuje, že ak Civilný sporový poriadok (predtým Občiansky súdny poriadok) vylučuje uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o trovách konania (§ 419, § 420 a § 421 CSP), bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho rozporu s princípmi spravodlivého súdneho konania.

33. Vzhľadom na posudzovaný predmet napadnutého rozsudku krajského súdu (potvrdenie výroku rozsudku okresného súdu o trovách konania) by zásah ústavného súdu mohol odôvodňovať jedine výnimočný exces v postupe a záveroch napadnutého rozsudku rozporný so samotnými princípmi spravodlivého súdneho konanie, aký v okolnostiach danej veci ústavným súdom zistený nebol.

34. Z uvedených dôvodov ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mohla zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného rozsudku krajského súdu v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Keďže ústavný súd nezistil možnosť porušenia sťažovateľom označených práv rozsudkom krajského súdu, odmietol jeho sťažnosť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

35. Vzhľadom na to, že sťažnosť ako celok bola odmietnutá, bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa formulovanými v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. apríla 2017